

ΕΝΑ ΜΠΟΥΚΑΛΙ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Αγαπητέ παραλήπτη, αν και άγνωστε. Ή μάλλον: αγαπητέ παραλήπτη, διότι άγνωστε. Επειδή δεν σε ξέρω, δεν ξέρω τα άσχημα ελαττώματά σου, τις απωθητικές ιδιότητες του σώματος και του χαρακτήρα σου, γεγονός που μου επιτρέπει να απευθυνθώ σ' εσένα με μία συμπάθεια χωρίς επιφυλάξεις. Αλλά πράγματι, γιατί πρέπει (εάν δεν σε ξέρω) να νιώθω συμπάθεια για σένα; Ιδού η απάντηση: η συμπάθεια είναι ένα συναίσθημα αναζωογονητικό, υγιές, θετικό, και η αγάπη του πλησίον συνιστάται από όλα τα θρησκευτικά και εγκόσμια συστήματα. Πρόκειται για αρετή τόσο πνευματική όσο και κοινωνική. Μου την προσφέρω ώστε κι εγώ, με τη σειρά μου, να σου φανώ συμπαθής.

Δεν ξέρω αν είσαι άντρας ή γυναίκα, γέρος ή νέος, λευκός ή έγχρωμος. Αυτό διευκολύνει εξαιρετικά την αλληλογραφία μας και, γενικότερα, τις σχέσεις μας. Πόσο χυδαίες θα γίνονταν και θα περιπλέκονταν εάν γνώριζα τα χαρακτηριστικά της ιδιαίτερης ύπαρξής σου! Δόξα τω Θεώ, δεν γνωρίζω τίποτα από αυτά, και χάρι σ' αυτό, μπορούμε να συναντηθούμε ελεύθερα, εσύ κι εγώ, εγώ κι εσύ, οι δυο μαζί, σε αυτήν την οριοθετημένη έννοια κατά το γενικό νόημα —αλλά ω, πόσο ευχάριστη! στο αφτί του ουμανιστή— την ανθρωπότητα.

Χρειάζεται να προσθέσω ότι, για τους ίδιους λόγους για τους οποίους δεν θέλω να ταράξω τους νόμους της συμμετρίας και να υπονομεύσω την συμπάθειά σου προς εμένα, αποφεύγω να διευκρινίσω το φύλο μου, την ηλικία μου, την φυλή μου, όπως και κάθε άλλο χαρακτηριστικό στοιχείο του προσώπου μου; Ας ανθίσει ανεμπόδιστα η συμπάθειά σου για μένα, όπως η δική μου για σένα.

Μετά από αυτήν την εισαγωγή, ας επανέλθουμε στην ουσία. Ορίστε, θέλω να σε πληροφορήσω ένθερμα ότι πρέπει, δηλαδή εσύ κι εγώ, δηλαδή η ανθρωπότητα, να εκπληρώσουμε μίαν ύψιστη και ευγενή αποστολή. Μη μου ζητάς να μπω σε λεπτομέρειες. Οποιαδήποτε λεπτομέρεια θα περιόριζε άσκοπα και θα αφαιρούσε από την αποστολή μας τον αναμφίβολα ύψιστο και γενικό χαρακτήρα της. Οι λεπτομέρειες προκαλούν πάντοτε παρεξηγήσεις, ενώ η γενικότητα και η ανωτερότητα είναι αδιαφιλονίκητες. Εξάλλου, εάν με ρωτούσες λεπτομέρειες, θα ομολογούσες την άγνοιά σου επάνω

σε αυτή την ύψιστη υπόθεση που μας απασχολεί τόσο πολύ, και θα ήταν πολύ άσχημο για την εικόνα σου. Τέλος, είναι αρκετά ξεκάθαρο, νομίζω, ότι εάν επικοινωνώ μαζί σου, δεν είναι σίγουρα σε καμία περίπτωση, ούτε κατά διάνοια, για να σου γνωστοποιήσω κάτι που ξέρω αλλά που οι άλλοι θα μπορούσαν να μην ξέρουν: όχι, επιθυμώ απλά να σου γνωστοποιήσω ότι ξέρω τα ίδια πράγματα με τους άλλους.

Ελπίζω, —τι λέω!— είμαι ενδόμυχα πεπεισμένος ότι η αλληλογραφία μας, που ξεκίνησε με τόσο επικερδή τρόπο, δεν θα σταματήσει εδώ. Η ανταλλαγή ιδεών στα πλαίσια των σχέσεων που θεμελιώθηκαν επάνω σε μία αμοιβαία συμπάθεια είναι όχι μόνον χρήσιμη και ευχάριστη, αλλά αποτελεί επίσης για μας ένα καθήκον ως προς την κοινωνία των Ανθρώπων. Στην πραγματικότητα, η ανταλλαγή αυτή αντιπροσωπεύει, ένα δεσμό, και συντελεί ώστε εμείς, κάτοικοι του πλανήτη, —ανεξάρτητα από τις ασήμαντες διαφορές μας, αφού είναι αφανέρωτες— να δημιουργούμε μία γενική, σκεπτόμενη και συμπαθητική ανθρώπινη κοινωνία, δηλαδή μία ανθρωπότητα αντιμέτωπη με τις δεσμεύσεις της. Περιμένω λοιπόν μία απάντηση, με την βεβαιότητα ότι θα φτάσει σύντομα και θα είναι τόσο συμπαθητική όσο η παρούσα επιστολή που γράφω για σένα. Δεν γράφω την διεύθυνσή μου, για να μην υποβιβάζω το επίπεδο των σχέσεών μας και για να μην σπιλώσω την ανταλλαγή των ιδεών μας με κακόγουστα φιλοπράγματα. Αρκεί να βάλεις την απάντησή σου σ' ένα μπουκάλι, να το βουλώσεις καλά και να το πετάξεις μέσα στην πρώτη έκταση νερού που θα συναντήσεις. Άλλωστε αυτό ετοιμάζομαι να κάνω μ' αυτό το γράμμα.

Δικός σου,

Ο πλησίον σου εν γένει.

Sławomir Mrożek, Το Δέντρο, Νουβέλες 1

Απόδοση στα ελληνικά : ndsv από την γαλλική έκδοση της μετάφρασης από τα πολωνέζικα του André Kozimor.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στην Α. για την επιμέλεια.

Ο Sławomir Mrożek (Σουαβομίρ Μροζέκ) γεννήθηκε στις 29 Ιουνίου 1930 στο Borzęcin, Πολωνός συγγραφέας και δραματουργός. Το δραματικό έργο του συνδέεται με το θέατρο του παραλόγου. Ξεκίνησε την καριέρα του το 1950 ως σατυρικός σκιτσογράφος. Έζησε στην Ιταλία, Γαλλία, ΗΠΑ, Γερμανία, Μεξικό. Επέστρεψε στην Πολωνία το 1996, στην Κρακοβία, όπου ζει.